

FORRÁSOK

00X11100

A Borszékert Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXIV. évfolyam 5. szám, 2020. Május

MÁJUS KÖZEPÉTŐL VÉSZHELYZETI
ÁLLAPOT VAN ÉRVÉNYBEN!

2.

SZABÁLYOKHOZ KÖTIK
A VÉDŐMASZK VISELÉSÉT

3.

VISSZAFOGOTT VOLT
A LAKOSSÁGI RÉSZVÉTEL

5.

BÚCSÚ NÉLKÜL az elmaradt ballagások margójára

fotó: Kovács J.

A ballagás rítusa szervesen hozzátartozik az ember felnőtté válásához, a továbblépéshez, ami nélkül talán lezárni is nehezebb a mögöttünk hagyott időszakot. Hiányába semmiképpen sem kell belehalni, de egy életen át elkísérhet, mint egy kimondatlan szakítás, egy örökké befejezetlen utolsó mondat. Ebbe a tehetetlen helyzetbe került most több ezer diák, de valószínűleg óvodás is.

Soha nem fogom elfelejteni az általános iskolai ballagásomat.. Soha annyira erősen nem éreztem addig, milyen nagy dolog, hogy az életünk egy korszaka lezárul, s hogy mi az osztályban végig ott voltunk egymásnak éveken keresztül, kitörölhetetlenül. Csak szorítottuk egymás kezét, szívünk a torkunkban dobogott...

Ebből is kimaradunk idén.

Legyinthetnénk rá, hiszen rengeteg

hasonló alkalom kínálkozhat majd az életben, de nem lenne igazunk. Ebből az élményből csak egyetlen egy létezik. Az idő kereke visszaforgathatatlanul pörög tovább. Persze tarthatunk majd utóballagást, ha enyhülnek a korlátozások, elhívva mindenkit, aki el tud jönni, s valószínűleg azt is élveznék a gyerekek, de ennek esélye jelenleg csekély.

Így jártak most azok a középiskolások, akik hamarosan az érettségi vizsgákon izgulnak majd, s akik szintén most ballagóknak. Az élmény most már visszavonhatatlanul kimarad az életükből. Nem fogják utoljára szabad lélekkel végigjárni az iskolát, kezükben alig elférő virágcsokrokkal, az alsóbb évfolyamok irigy és a szülők, nagyszülők elfogódott tekintetének kerestüztében. Elmaradnak a köszönőbeszéd, az igazgató biztató szavai.

Hétfőtől nyilatkozat nélkül is elhagyhatjuk a településeket

Elfogadta a kormány csütörtök este a kényszeri állapotra vonatkozó kormányhatározat módosítását. Ennek értelmében június 1-jétől több területen lazító intézkedések lépnek érvénybe.

Klaus Iohannis államelnök bejelentette azokat a lazító intézkedéseket, amelyek június 1-től lépnek érvénybe. Az államfő továbbra is óvatosságra és a szabályok betartására inti az embereket.

A legfontosabb rendelkezések a következők:

- Június 1-től kinyitnak a teraszok, de az asztalok között 2 méter távolságnak kell lennie, és csak 4-en ülhetnek majd egy asztalnál.
- Hétfőtől strandolni is lehet, a napozóágyak között legalább 2 méter kell legyen.
- Újraindul a nemzetközi vasúti és közúti személyszállítás.
- Legtöbb 500 személlyel újraindulnak a szabadtéri előadások. Ebben az esetben a székeknek legalább két méterre kell lenniük egymástól, a résztvevőknek pedig maszkot kell viselniük.
- Nem szükséges már egyéni felelősségvállalási nyilatkozat a települések közötti utazáshoz.
- Újraindulnak a szabadtéri sportversenyek, de egyelőre nézőközönség nélkül. A kontakt sportokat egyelőre nem engedik meg. A hivatásos sportolók elkezdhetik a felkészüléseket szabadtéri vagy fedett uszodákban. Ezekben az úszóműködésben versenyeket is lehet tartani, szintén nézők nélkül. A hivatásos sportolók megkezdhetik fizikai felkészüléseket zárt térben is, azzal a feltétellel, hogy minden sportolóra legalább 7 négyzetméter kell, jusson.
- Június 1-jétől drive-in típusú rendezvényeket, vagyis autósmozikot is lehet szervezni.
- A záróvizsgákat a tervezett forgatókönyv szerint megtartják, június 15-én kezdődnek a nyolcadik osztályt lezáró vizsgák, 22-én pedig az érettségi.
- A lázas, beteg, otthoni elkülönítésben vagy karanténban lévő nyolcadikos diákok számára június 29-től második vizsgaidőszakot szerveznek. A tizenkettedikes diákoknak augusztusban lesz ismét lehetőségük érettségizni.

MÁJUS KÖZEPÉTŐL VÉSZHELYZETI ÁLLAPOT VAN ÉRVÉNYBEN!

Május 15-től lépett érvénybe a 30 napra kihirdetett vészhelyzeti állapot. Az erre az időszakra érvényes szabályokat és az emberek egészségét védeni hivatott intézkedéseket az Országos Vészhelyzeti Bizottság (CNSU) dolgozta ki. A fontosabb előírásokat foglaltuk össze.

Május 15-től a településeken, a megyei jogú városok 30 km-es körzetében és a metropolis-övezeteken belül korlátlan a közlekedés, nem kell nyilakozatban megnevezni a lakhelyelhagyás célját.

A településekről csak indokolt esetekben lehet elutazni. Az elutazás csak a település elhagyásának célját megnevező, saját felelősségre kitöltött nyilatkozat birtokában engedélyezett.

Az üzletekben, tömegközlekedési eszközön, a munkahelyen és más nyilvános, zárt térben kötelező a védőmaszk viselése.

Ahol lehetséges, az alkalmazottak távmunkában dolgoznak; ahol ez nem kivitelezhető, a munkahelyükre érkezésükkor járványtani szűrésnek vetik alá az alkalmazottakat, az 50-nél több személyt alkalmazó munkaadók pedig eltérő időszavokban szabják meg a munkaidőt.

A vásárlókat/ügyfeleket közvetlenül kiszolgáló gazdasági egységek (pl. üzletek) és intézmények tevékenységét úgy szervezik meg, hogy minden betérő személyre legalább négy négyzetméter jusson, betartható legyen közöttük a legalább két méteres távolság, elkerülhető legyen a torlódás a pénztáraknál/ablakoknál; a 37,3 fokosnál nagyobb hőmérsékletű személyeket nem engedik be; rendszeresen fertőtlenítenek ezekben a gazdasági egységekben/intézményekben.

A helyközi és a távolsági személyszállítás bizonyos szabályok betartásával zajlik.

Kinyitnak a parkok, de a játszótérek zárva maradnak.

A vendéglők, kávézók, motelek, panziók és a teraszhelyiségek zárva maradnak. A catering típusú szolgáltatások továbbra is engedélyezettek. Kinyitnak a szállodák, működésüket az egészségügyi és a gazdasági miniszter közös rendelete szabályozza.

A 15 ezer négyzetméteresnél nagyobb bevásárlóközpontok zárva maradnak; de nyithatnak az ezekben a központokban lévő élelmiszer-üzletek, optikai üzletek, ruhatisztítók és az utcára nyíló

kereskedelmi egységek.

Kinyitnak a szépségszalonok, működésüket a gazdasági és a munkaügyi miniszter közös rendelete szabályozza.

Kinyitnak a múzeumok, működésüket az egészségügyi és a kulturális miniszter közös rendelete szabályozza.

Továbbra is szünetel a légi közlekedés Románia, illetve Ausztria, Franciaország, Németország, Nagy-Britannia, Spanyolország, Egyesült Államok, Törökország és Irán között.

Június elsejéig nem indulhatnak nemzetközi buszjáratok Olaszországba, Spanyolországba, Németországba, Franciaországba és Törökországba.

Nyitnak a szakorvosi rendelők és a fogászatok, de a pácienseket csak időpontfoglalás alapján fogadhatják; működésüket az egészségügyi miniszter rendelete szabályozza.

A koronavírus-fertőzött páciensek az erre a célra kijelölt kabinetekben részesülhetnek fogászati kezelésben.

A járóbeteg-rendelőintézetek ezután ellátják a nem sürgősséginek minősülő eseteket is, de csak előzetes időpontfoglalással fogadják a betegeket, és a váróteremben nem tartózkodhatnak páciensek.

A kórházak fogadhatják a nem sürgősséginek minősülő eseteket is, a látogatási tilalom azonban továbbra is érvényben marad, és az egészségügyi intézményeknek meg kell találniuk a módját, hogy tájékoztassák a hozzátartozókat a beutalt páciens állapotáról

A külföldről érkező személyek kötelezően 14 napos otthoni elkülönítésbe vonulnak. Akik nem akarják a fertőzés veszélyének kitenni a hozzátartozóikat, választhatják a hatósági karantént is, de az ellátásukat ki kell fizetniük.

Zárva marad a magyar-román határon a tornyai, a székelyhídi, a nagyszalontai és az érmihályfalvi határátkelő; utóbbin engedélyezett a teherforgalom. Zárva maradnak más szomszédos országokkal közös, további határátkelők is.

Engedélyezett a szabadtéri misék, istentiszteletek megtartása; a belügyminiszter ígérete szerint elképzelhető, hogy június elsejétől a templomokba is beengedik a híveket.

Rédei Botond

(folytatás az 1. oldalról)

Lehet, érettebbek, mint mi, akik gondtalanul, plusz feszültségektől mentesen vészeltük át ezt az időszakot. Mert nem várt ránk a mostanihoz hasonló fenyegetettség a nagyvilágból. Legfőbb gondunk az érettségi megszerzése, nem kellett féltenuünk saját s szeretteink életét valami nagy és rejtélyes erőtől. Nem kellett csendben, otthon meghúzódva ünnepelni a felnőtté válásunkat, s megfoghattuk azoknak a kezét, akikkel együtt éltük meg életünk eme jelentőségteljes napjait. Ezek a fiatalok most a járvány néma hőseivé váltak, hiszen a fenyegetettség ellenére demonstrálniuk kell, hogy az élet s a bennük szunnyadó értelem bizony nem állt meg. Ők, akik a

jövő letéteményesei, most – ha szerényebb körülmények között is – számot vetnek eddigi tudásukról, s jelentős szerepet vállalnak az élet újraindításában. Elképzelhető, hogy az utánuk következő nemzedék majd róluk is fog olvasni a történelemtényekben, ahogy mindannyiunkról, akik ezt a nagy és láthatatlan csatát vívtuk világunk megőrzéséért a rejtett ellenséggel szemben.

Isten éltesse tehát a most ballagókat! Kívánom nekik, hogy életük nagy eseményeit a mostaninál sokszorosan méltón ünnepelhessek meg, mert ők is megérdemlik azt a bizonyos bevonulást az élet nagy színpadára.

Kovács J.

SZABÁLYOKHOZ KÖTIK A VÉDŐMASZK VISELÉSÉT

Az egészségügyi miniszter által jóváhagyott rendelet előírja a védőmaszk kötelező viselését, a járványtani szűrést, valamint a kézfertőtlenítést a veszélyhelyzet idején, a koronavírus-járvány terjedésének megfékezése érdekében.

A rendelet értelmében, a veszélyhelyzet idején, a védőmaszk használata kötelező minden nyilvános zárt térben, az üzletekben, a munkahelyen és a tömegközlekedési járműveken.

A védőmaszk viselése alól mentesülnek:

- az 5 évesnél kisebb gyerekek;
- a tanórákon a tanulók és az egyetemisták, amennyiben a megfelelő fizikai távolságot betartják egymás között;
- az alkalmazottak, akik egyedül dolgoznak az irodában;
- az alkalmazottak, akik legalább 2 méteres távolságban ülnek egymástól;
- legalább kétóránként szellőztetik a helyiséget, valamint fertőtlenítik a felületeket;
- azok a személyek, akik olyan betegségeket szenvednek, amelyek nehezítik a szervezetük oxigénellátását;
- azon személyek, akik intenzív fizikai munkát végeznek, vagy a munkájukat nehéz körülmények nehezítik (pl. magas nedvesség-

tartalom, magas hőmérséklet, stb.);

- a televíziós műsorvezetők és a vendégeik, amennyiben betartják egymás között a 3 méteres távolságot;
- a nyilvános felszólalók, ha betartják a 3 méteres távolságot a résztvevőktől.

A textil, mosható maszkokat naponta ki kell mosni 60-90 Celsius-fokon, valamint ki

kell vasalni. Az 5 éves, vagy annál nagyobb gyerekek esetében javallott a textilből készült maszkok használata.

Amennyiben megfázásos tünetek jelentkeznek (láz/köhögés/tüsszentés), a védőmaszk használata mindenhol ajánlott (nyílt tereken, otthon is), hangsúlyozza az egészségügyi tárca.

A veszélyhelyzet idején az intézmények, közigazgatási hatóságok, cégek a bejáratnál kötelesek elvégezni a járványtani szűrést minden alkalmazottjuk, illetve minden más belépő személy esetében, és kötelezniük kell őket a kezek fertőtlenítésére.

A járványtani szűrés magába foglalja:

- a testhőmérséklet-mérést érintésmentes hőmérővel;
- a légúti megbetegedés tüneteinek a megfigyelése (gyakori köhögés, tüsszentés);
- ha a mért hőmérséklet meghaladja a 37,3 Celsius-fokot, ajánlott a művelet megismétlése 2-5 perc elteltével

Rédai Botond

ONLINE GYERMEKNAP (IS)

Az idei gyereknapi igazán különleges. Különleges nemcsak a gyermekek számára, hanem minden román állampolgár számára is, hiszen az elmúlt majd' három hónap mindennapjainkat érintő szigorításai után lazításokra lehet számítani. Kérdés csak az, mennyire tudunk felhőtlenül örülni?

Nem tudok átsiklani afölött, hogy sok gyerek, fiatal felnőtt életéből mennyi mindent vett el a pandémia miatt hozott szigorú szabályozás. Banálisnak tűnhet, de gondoljunk csak bele annak az óvodásnak a helyzetébe, aki nem tudott búcsúölelést adni az óvó nénijének, vagy mit érezhet az a nyolcadikos, aki a napokban ballagna, hogy érezheti magát az a tizenkettedikes, aki úgy lép ki egy jól megszokott, óvó közösségből a nagyvilágba, hogy formálisan nem tudja lezárni ezt a korszakot.

Persze mindez megtörténik, online. Nagyon jól hozzászoktunk az elmúlt időszakban az online élethez, már-már hozzágyógyult a kezünk a különböző készülékekhez. Azzal azonban tisztában kell lennünk, hogy az online világ nem a valóság, csak az illúzió egyik formája. A virtuális térben történő búcsúbeszéd megindító ugyan, de van-e értelme, ha azt az elbúcsúztatott a nappalijából hallgatja? Óhatatlanul eszembe jut az elmúlt napok egyik nagy, világszintű eseménye, amikor is fellőtték volna az első magánpénzből készült rakétát. Az eseményt végig lehetett követni különböző platformokon.

Minden indulásra készen állt, az asztronauták is elfoglalták helyüket a fedélzeten, több órás várakozás után viszont az időjárási viszonyokra hivatkozva lefűjták a kilövést, új időpontot jelöltek ki. Számomra felejtethetetlen az a kép, amikor a két pilóta beszállás előtt feleségeiktől és gyerekeiktől kordonnal elválasztva, két méteres távolságban búcsúznak, ölelésre nyíló karuk a levegőben marad. Képzhet-e valaki ebből a világból (szó szerint) úgy, hogy fizikailag nem vesz búcsút szeretteitől?

Ünnepelhetünk-e úgy, hogy fizikailag nem vagyunk jelen egy közösségben, térben? Mert lényegében miről is szól a gyereknapi? A gyerekről, a gyermekkorban szerzett boldog, felhőtlen élményekről, aminek kardinális része a közösség. Az idén máshogy ünnepelünk. Remek kulturális programok váltak mindenki számára elérhetővé: jobbnál jobb bábszínházi, színházi előadások, meseesték, amit érdemes végigkövetni. Így is lehet élményt szerezni, igaz másmilyen, mint egy tájékoztató versenyen, vagy különböző ügyességi feladatok teljesítése során. Az idén az édesség is elmarad.

Félreértés ne essék, tisztában vagyok a szociális távolságtartás fontosságával, vigyáznunk kell magunkra és hozzátartozóinkra, azonban be kell látnunk azt is, hogy ez bizony lemondással jár, és ez a lemondás nem mindenkinek egyforma mértékű.

Móga Renáta

PÜNKÖSDRE KÉSZÜLŐDVE

fotó: Moga Attila 2018

Igen, készültünk. Járvány-diktálta rendeletekkel nem lehet egyszerre eltörölni egy többszáz éves hagyományt! Csíksomlyó, a székely Róma közelsége is arra ösztönzött minden gyakorló borszéki katolikust (és nem csak), hogy pünkösdkor elzarándokoljon a két Somlyó közötti nyeregbe, és ott hallgasson szentmisét, töltekezzen a szent helyen, elvigye a Szűzanyához gondját-baját, örömét, háláját és oltalmát kérje családjának, népének, önmagának. Az idei ünnepre is, szervezők és hívek, már év elején kezdtek tervezni, ki-ki tette a dolgát. Úgy március közepéig a megszokott rendben folyt a készülődés, aztán minden hirtelen megkérdőjeleződött. Jött a járvány és a nagy bizonytalanság. Minden borult és átalakult. Maszk, gumikesztyű, kitöltött nyilatkozat minden törvénytisztelő polgárnál. Korlátozott mozgásszabadság. Távol-ságtartás. Új megoldások (pl. on-line mise, séta közben alkalmi gyóntatások, hogy csak a lelki életről szóljak) születtek, az „ahogy lehet” jegyében. Már a húsvétot is ahogy lehet és engedték-, ünnepeltük, és már akkor előre látható volt, hogy a nagy csíksomlyói búcsú, amely az utolsó 30 évben az összmagyarság ünnepévé nőtte ki magát, aligha lesz megtartva a megszokott módon. A szervező ferences atyák az egyéni zárándoklatra bízattak, az ünnepre pedig online vagy a Duna televízió jóvoltából lehe-

tett bekapcsolódni a szentségimádásba, szentmisébe. Hát erre készültünk, így ünnepeltünk. Mindenki emlékeivel szépítheti meg ezt a járványos pünkösdi búcsút. Hogyan volt tavaly s az előtt a csíksomlyói búcsún...

A saját pünkösdi kívánságkosaram - gondolom, még sokaké-, ebben az évben még egy könyörgéssel bővül: ha lehetséges, a jövőben legyen úgy, mint eddig volt! Lenne elég figyelmeztetésnek 2020, térhesünk vissza a megszokott rendhez, hogy közösen, ott, a Szűzanya lábánál, hol „Erdély szíve dobog” (Dr. Jakubinyi György), együtt imádkozzunk, énekeljük himnuszainkat és kérjük, hívjuk „Jöjj, Szentlélek Úristen/áraszd reánk teljesen/mennyből fényességedet!” Nagy szükségünk van rá...

Kolbert Tünde

Hungarikummá nyilvánította [...] a csíksomlyói pünkösdi búcsút és kegyhelyet a Hungarikum Bizottság, elismerve annak egyedi, vallásos és közösségépítő jellegét – adja hírül a Romkat.ro egyházi portál. Úgy vélik, ez méltó elismerése a székelység több száz éves hagyományának, az egész Kárpát-medencei magyarság közös szellemi értékének

(<https://szekelyhon.ro/aktualis/hungarikum-lett-a-csiksomlyoi-punkosdi-bucsu>)

József Attila: Pünkösöd előtt

*Szent, éhes lelkem, pünkösöd ünnepére,
Mint jóllakott tűzok, magadba hullva
Feledd, hogy büszke, forró szárnyadat
Cibálja, tépi vének irigy ujjja.
Hiszen tudod már mi a Végtelenség:
A Végtelenség az a magyar bánat
S hiába vergődsz haló hattyúként,
Szomorúbb lélek búsul majd utánad.
Ha idejöttél, tündökölj s dalolj csak,
E végtelen vízen büszkébben ússzal
S csudáljanak, hogy méltóbban repül
Zilált szárnyad az égi Sziriusznál.
Szent vagy s ha mégis lenyilaz az Éhség,
Mint vadludat rozsdás vessző találja,
Ne sírj, dalold el híres éneked,
Hogy nyögve várjanak újabb csodára!*

SIKERES MENTÉS

43 órai keresés után, Árkózában, egy csutakon ülve találták meg a 62 éves B.K. borszéki lakost. Eltűnését május 20.-án, késő este jelentették a Rendőrségen. A mentési akcióba bekapcsolódtak a rendőrség mellett a borszéki önkéntes tűzoltók, a hegyi mentők, az Off Road klub tagjai, a BIF, a tanács dolgozói, a csendőrség emberei, a borvíztöltőde és a polgármesteri hivatal alkalmazottjai. A Polgármesteri hivatal felhívására válaszoltak. A két részletben zajlott (késő estétől reggelig, majd rövid szünet után, másnap délelőtt folytatódott) keresésben mintegy 70 személy vett részt. B.K. csodával határos módon vészelte át a „kalandot”. Szinte két napot töltött a szabadban, hidegben, gyengén öltözötten, élelem nélkül, cukorbeteg. A család köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik részt vettek a keresésben. A közösségi összefogás életet mentett.

K.T.

KÖNYVAJÁNLO

Puskás-Kolozsvári Frederic – Neculai Bolohan:

A Tászkok-tetői írott kövek, Tarisznyás Márton Múzeum, Gyergyószentmiklós 2019

A Tászkok- tetői kövekről amatőrként már többször írtunk, de a tavaly napvilágot látott kötet két régész-szakember kutatásának eredményét összegzi. A szerzőpáros célja a mitikus-misztikus ködoszlatás. Az első fejezet ismerteti a forrásokat és a módszertant, amit követtek. A második fejezetben Mihály Lajos és Puskás-Kolozsvári Frederic a vidék területföldrajzát taglalja. A harmadik fejezetben Deák Hunor áttekinti a Tászkok-tető földtanát. A 4. fejezetben a szerzőpáros áttekinti a kutatástörténetet, majd a következő fejezetben leírják a Tarisznyás Márton Múzeumban található két megaliton (nagy méretű kőtömb) található karcokat. A 6. fejezetben részletesen ismertetik a Tászkok-tetői lelőhely régészeti kutatását, majd a 7. fejezetben olvashatjuk a következtetéseiket. Ebből mazsolázok néhányat. Feltételezhető, hogy határkövek, hiszen határvidékről van szó: Erdély és Moldva között, illetve Gyergyóditró-Borszék között is az első járható út a Tászkok-tetőn keresztül vezetett. Tehát útvonalak jelzésére szolgálhattak. Az ásatás során épületmaradványokra bukkantak. Két lakóhely nyomait azonosították és tárgyi emlékeket is találtak. A köveken található karcolt jelek tulajdonosjelek (is lehetnek). „Az andezittufa kőtömbökön

található legrégebbi jelek keletkezése a 15-16. századokra is visszanyúlhat”. A szerzőpáros konklúziója: „Nem állítható teljes bizonyossággal, hogy ezeken a kőtömbökön valaha is rovásírással felirat lett volna... jelentős részük egyszerű nyílként értelmezhető, mely egy útvonalat, vagy egy irányt jelzett”. Konklúzió: „teljesen egyértelmű eredményt mindeddig senki nem ért el”. Kora bizonytalan, értelmezése problémás. A talált jelek „leginkább a pásztorkodással, valamint az utak és területhatárok jelzésével kapcsolatos néprajzi párhuzamok terén lennének további kutatásokra érdemesek, már az Erdélyi Fejedelemségek korától kezdődően”.

Tehát vége a mítosznak, hogy Attila itt volt eltemetve, illetve, hogy szakrális hely volt, ahová pogány elődeink összegyűltek hálaadásra. A fellelhető karcok sem a hunszékely rovásírás betűi, ahogy sokan, sokáig gondolták, gondoltuk.

A könyv 54 képet közöl, amiből 14 nagyméretű követ ábrázol, amiről közeli és távoli fotók készültek, megjelölve elhelyezkedésük GPS pozícióját. Ez nagyon fontos, részben a dokumentálás végett, részben, hogy bárki bármikor ráleljen ezekre a kövekre. A fotókat a szerzők készítették, a drónos fotókat Szász Adorján. Találunk 13 térképet is, kezdve a Habsburg Birodalom katonai felméréseivel és befejezve mai, aktuális térképekkel.

Alapos könyvészeti kutatás előzte meg a könyv megírását. 36 újság és folyóirat, illetve 156 könyv szerepel a források felsorolásában. Innen is látszik, hogy a témával az évek, évtizedek során sokan foglalkoztak. A szerzőkről annyit, hogy Puskás-Kolozsvári Frederic (1976) régész a Gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeumnál és dr. Neculai Holoban (1961) egyetemi tanár (régész-professzor) a jászvásári Alexandru Ioan Cuza Egyetem Történelmi karán.

Farkas Aladár

VISSZAFOGOTT VOLT A LAKOSSÁGI RÉSZVÉTEL

Borszék város polgármesteri hivatala internetes felmérést végzett május első három hetében, melynek célja az volt, hogy kiderítse, hogyan érintették a lakosságot a koronavírussal kapcsolatos intézkedések. Ugyanakkor arra is kíváncsiak voltunk, miként vélekednek a helybeliek a városháza szükségállapot alatt meghozott intézkedéseiről és kommunikációjáról.

A Facebook oldalunkon, illetve a honlapunkon közzétett lakossági kérdőívet kitöltők közel fele a 40-65 év közöttiek csoportját képviseli. 17 százalékuk pedig száz főnél többet foglalkoztató cégnél dolgozik. Érdekes adat, miszerint a válaszadók 46 százalékának nem befolyásolta munkahelyi helyzetét a járvány, közel 20 százalékukat viszont műszaki munkanélküliségbe küldték. A válaszadók 43 százalékának 2000-3000 lej közötti a havi bevétele, közel negyedének pedig ezen összeg fölötti, ám 4500 lej alatti a jövedelme. Ebből kiindulva született a

következő adat, amely szerint a válaszadók 53 százalékának egyelőre nem befolyásolta jövedelmét a koronavírus, 20 százalékának viszont negyedével csökkent az otthoni bevétele. Sokatmondó az az adat, hogy a válaszadók 73 százalékánál nem befolyásolta az otthoni hangulatot a kijárási tilalom. A kitöltők 82 százaléka elégedett volt a városháza szükségállapot alatti tevékenységével, 86 százalékuk pedig pozitívan értékelte a hivatal ez idő alatti kommunikációját.

A legtöbben észrevételeket is megfogalmaztak a hivatal irányába. Sokan a turizmus újraindítását látják a legfontosabb teendőnek a következő időszakban, illetve a biztonsági intézkedések szigorú betartását.

A közölt adatok relevanciája azonban erősen megkérdőjelezhető, hiszen kevesebb, mint 100 személy tartotta fontosnak kitölteni az online-kérdőívet.

Rédai Botond

KÖSZÖNTJÜK A 70 ÉVES ZÁKÁNYSZÉKET

Piros betűs ünnep egy település életében a kerek évforduló. A napokban kaptam kézhez a Zákányszéki Kis Újság legújabb számaát és abból értesültem az eseményről. Lélekben együtt ünnepelünk testvértelepülésünk lakóival, a település vezetőivel. Lapozgatva a település történetét olvashatjuk, hogy kezdetben az avarok, majd a kunok lakták a vidéket. 1731-től a szomszédos Szeged város lakói kapták használatra. Kijártak szőlőt termeszteni. Az 1800-as években megjelentek az első tanyák. Ezek idővel Alsó- és Felsőtanya néven szerveződtek. Zákány (kezdetben így hívták egy hasonló nevű család neve után) Szeged Alsótanyához és a szegedi kapitánysághoz tartozott. A kapitányság központja Zabosfa néven Lengyelkáporna volt. A Lengyel család 1843-ban kápolnát építtetett. Első iskolája 1852-ben épült (minő hasonlóság, Borszéken is ugyanabban az évben kezdődik az oktatás). 1924-ben templom épül, majd rá 8 évre plébánia.

1950. január elsején megalakult Zákányszék. Augusztus 23-án leköszönt a Községi Tanács és szeptember 30-án megalakult a községi önkormányzat, élén Gárgyán István polgármesterrel. Új orvosi rendelőt építettek, illetve egy tágas sportsarnokot. 1998-ban dr. Kovács József lett a település polgármestere. 2005. május 17-én testvértelepülési együttműködési szerződést kötött a két település. 2006 október elsejétől napjainkig Matuszka Antal a település új polgármestere. 2008-ban a Zákányszék Jövőjéért Alapítvány jóvoltából megjelent Zákányszék és Borszék épített és természeti értékei c. kiadvány, amely ismerteti mindkét

település természeti adottságait és legfontosabb értékeit. Ugyanabban az évben kiadták a Zákányszéki Ízek c. füzetet, benne Kolbert Tünde által összeállított borszéki ételrecepteket is. A zákányszéki cserkészcsapat 1996-ban táborozott Borszéken, a borszéki Zimmethausen Antal cserkészcsapat rá három évre vizionozta a táborozást. Gyerek focicsapatuk több alkalommal volt Borszéken edzőtáborban, illetve a városi sportsarnokunk avató ünnepségén. Mi is kint voltunk 2009-ben a gyerekcsoporttal. Rendszeresen részt veszünk úgy a Falunapon, mint a Böllérnapon, de ott voltunk 2016-ban a harangláb avatáson. 2017-ben zarándok csoport érkezett Zákányszékről, dr. Janes Zoltán plébános úr vezetésével. Az új alsóborszéki templom egyik ólombetétes ablakát a zákányszéki hívek, illetve Matuszka Antal polgármester adományozta. Börcsök Zoltán és Paraginé Tóth Edina dokumentumfilmet készített 2016-ban. A tavalyi Bográcsfesztivál alkalmával ízletes pacalpörkölttel lenyűgözték a zsűrit is, meg a vendégeket (Kazi Péter alpolgármester és segítőtársai jóvoltából). Nemcsak a település vezetők látogatják kölcsönösen egymás rendezvényeit, hanem a civil szervezetek is. Több alkalommal volt iskolás csoport nálunk, akik élvezhették vendégszeretünket. Mi is szívesen megyünk, mert hasonló szeretetben van részünk. Jó látni, hogy Zákányszék évről évre épül és szépül. Az Isten éltesse a 70 éves Zákányszéket, annak lakóit és a két település közötti testvértelepülési kapcsolatot.

Farkas Aladár

KÖSZÖNJÜK AZ ÖNKÉNTESÉK MUNKÁJÁT

Számos településen önkéntesek csapata segítette az idős lakosságot, hogy semmi-
ben ne szenvedjen hiányt a kijárási tilalom
során. Nem volt ez másképp Borszéken
sem, ahol a polgármesteri hivatal szervezé-
sében zajlott az önkéntes szolgálat. A
korlátozások tekintetében az egyik legérin-
tettebb csoport az idősebb korosztály volt.
Hiszen a betegség terjedése szempontjából
ők a legveszélyeztetettebbek, így rájuk vonat-
kozóan alkalmazták a legszigorúbb kijárási
tilalmat.

Mint azt Klemenzen Emesétől, a polgár-
mesteri hivatal munkatársától megtudtuk,
14 fiatal önkéntes jelentkezett arra a nemes
feladatra, hogy rendszeresen látogassa
otthonukban az időseket, és bevásárolja

számukra a legszükségesebbet. A kijárási
tilalom ideje alatt összesen 37 idős személy
vette igénybe a polgármester önkéntes szolgál-
latát.

A korlátozásokat május 15-től enyhít-
ették, így az önkéntesek munkája is véget
ért. A polgármesteri hivatal munkakö-
zössége nevében köszönjük a fiatalok
segítségét, a jövőben is számítunk rájuk.

A hivatalnak továbbra is fontos az idős
lakosság biztonsága. Ezért arra kérjük az
érintetteket, hogy maradéktalanul tartsák
be a járvány megelőzési szabályokat (maszk
viselése zárt helyiségekben, biztonsági
távolság betartása stb.). Akinek pedig
segítségre van szüksége, továbbra is hívhat
minket a már ismert telefonszámokon.

Rédai Botond

Játék

Az áprilisi számban megjelent feladvány megol-
dása:

1 Bg6+-B8b7

2 Bg8+-Vc8

3 Bxc8#

Megoldás: Vodă Costel

Újfeladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát muta-
tunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg
a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.
borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a követ-
kező számban közöljük.

A fehér lép. Matt 4 lépésből.

IN MEMORIAM BEDER TIBOR

(Kisreba, 1938-Csíkszereda, 2020)

Sokan ismertük, tiszteltük és szerettük. Pedagógus volt a szó legnemesebb értelmében. Dolgozott katedrán földrajz-tanárként, ahol megismertette a gyerekekkel a természet tisztelét, szeretetét. Tíz éven át iskolaigazgató volt, megtapasztalta az oktatás gondját-baját. Amikor a Megyei Pionírtanács-hoz került, akkor ismertem meg, hiszen ő szervezte a tájfutó versenyeket, a turisztikai találkozókat. Borszéken Bagolyvár néven szerveztük ezeket a találkozókat. Az ő kezdeményezése volt a "Jöjjön velünk gyalogos" mozgalom is. Éveken át, minden hétvégén kirándultunk (1981 novemberében kezdődött és tíz éven át működött, míg betiltották). A rendszerváltás után Hargita megye főtanfelügyelője lett, ahol a megyei oktatást koordinálta. Többször megfordult iskolánkban is. Szívén viselte az anyanyelvi oktatás kérdését, lásd Gondolatok a jövő iskolájáról vagy a Szék című könyvét. Lelkiismeretes munkával 12 éven át töltötte be ezt a tisztséget. Megyei önkormányzati képviselőként felvállalta a Borszék-Orotva közötti megyei út rehabilitálását. Tisztában volt azzal, hogy nekünk ez létfontosságú kapocs a Gyergyói-medencével és a megyeközponttal. (Nem az ő hibája, hogy nem fejezték be az út felújítását). Lelkén viselte a szörvényban élők sorsát. A Lármafa találkozók során, amelyet ő kezdeményezett, bejártuk a Kárpát-medence zegét-zugát, beleértve Kárpátját és Felvidékét is. Kezdeményezésére Cegőtelkén Cserhalom emlékművet avattunk Szent Lászlónak a kunok felett aratott győzelme emlékére. Onnan indultak, vagy ott fejeződtek be a Lármafa

találkozók. Felkerestük Árpádházi királyunk, a Szent László király emlékhelyeket. Világutazó volt. Nemcsak a távoli Amerikát kereste fel, hanem gyalogosan bejárta Törökországot, kutatva magyar rokonok után. Mikes-zarándoklatot szervezett, 2005-ben Rodostóban székely kaput állítottunk. Ő alapította a Török-Magyar Baráti Társaságot (jól beszélt törökül). Pedagógusi pályáját „éltanár”, illetve Ezüstgyopár-díjjal ismerték el. Közéleti tevékenységét Márton Áron-emlékéremmel, illetve Orbán Balázs-díjjal tüntették ki. Rodostó pedig díszpolgárának választotta.

Elnöke volt a Juliánus Alapítványnak és a Magyarok Székelyföldi Társaságának. Jó szervező volt, alaposan előkészítette a honismereti kirándulásokat, ahonnan élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodva tértünk haza. Hálával gondolok rá. Hálás vagyok, hogy kortársa voltam és több általa szervezett rendezvényen részt vehettem. Példakép volt, felnéztünk rá. Gazdag életművet hagyott maga után. Három lánya, kilenc unokája és két dédunokája van, 13 könyve jelent meg nyomtatásban. Volt alkalmunk részt venni a borszéki iskolában szervezett könyvbemutatóján. Egy értékes emberrel lettünk szegényebbek. 2001-től nyugdíjasként élt csíkszeredai tömbházában. 83 évesen szólította magához az Úr. A taplocai temetőben nyugszik felesége mellett.

Emléke legyen örök és áldott. A jó Isten nyugtassa békében!

Farkas Aladár

SZÉKELY TUDÓSOK, HÍRESSÉGEK (98)

(folytatás a Források XXIV. 2. számából)

Izsák Márton (1913-2004) szobrászművész

A magyar emlékműszobrász Galócán született. Nevezetesebb köztéri szobrai: Gyergyószentmiklóson Salamon Ernő mellszobra (1968), Marosvásárhelyen Bartók Béla mellszobra (1980), George Enescu szoborkompozíciója (1983), Mihai Eminescu (1969) és Szentgyörgyi István (1953). Désen áll a Deportáltak emlékműve (1947), Sepsiszentgyörgyön egy dombormű (Lakodalmas szokások, 1951).

Kiss Manyi (1911-1971) színésznő

Magyarlónán született. Drámai tehetsége közismert. 27 színpadi szerepe, 74 filmszerepe, 11 tvfilmje fémjelzi művészi pályafutását. 1954-ben Jászai Mari-díjat, '57-ben Kossuth-díjat kapott. 1962-ben érdemes művész, majd '64-ben kiváló művész díjban részesítették. Rákbetegségben halt meg, 60 évesen. Budapesten, a Farkasréti temetőben nyugszik.

Laborfalvi Róza (1817-1886) színésznő

A realista magyar színjátszás úttörője székely származású. Mintegy 38 éven keresztül Jókai Mór felesége volt. A kiemelkedő drámai színésznő a kor felkapott színésznője volt.

Miskolcon, Szanyi Borbála szobrászművésznő készítette el mellsobrát, ami a Miskolci Nemzeti Színházban áll. 69 évesen halt meg, és a budapesti Kerepesi temetőben nyugszik. Síremlékét Zala György készítette.

Siklódi Lőrinc (1876-1945) szobrászművész

Gyergyóditróban született. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. A ditrói Jézus Szent Szíve templom főoltárán látható szobrokat ő alkotta: Jézus Szent Szíve, Szent István, Szent László. Köztéri szobrai Budapesten, Gödöllőn és Salgótarjánban állították ki. A margitszigeti Urmánczy-emlékpad és relief is az ő munkája. Több neves személyiség síremlékét is ő készítette. A Magyar Nemzeti Galéria 22 alkotását őrzi. Ditróban általános iskola viseli nevét.

Koós János (1937-2019) énekes

Gyergyószárhegyi származású. 1941-ben költöztek Miskolcra. Énekes, humorista, színművész. Az 1966-os táncdal-fesztiválon debütált. Felesége Dékány Sarolta színésznő. Filmszerepei (9), tévéfilmszerepei (15), rádiójátéka őrzi tehetségét. Hat nagylemeze és számtalan kislemeze látott napvilágot.

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

Más élő személyiségek:

Hunyadi László szobrászművész

A Maros megyei Küllődombón született 1933-ban. A Magyar Művészeti Akadémia tagja (2005). Ismeretese a köztéri alkotásai: Barabás Miklós portrészobor Márkosfalván (1969), az Agyagfalvi 1848-as emlékmű (1980), Kiss Leventével közösen. Székelyudvarhelyen áll Márton Áron mellszobra és Orbán Balázs egész alakos szobra (1995). Nagyon sok plakettet, térplasztikát készített nagyjainkról. 2009-ben megkapta a Magyar örökség-díjat.

Kiss Levente szobrászművész

Gyergyóalfaluban született 1944-ben. A Marosvásárhelyi Képzőművészeti Líceum tanára volt. Tagja a Romániai Képzőművészek Szövetségének és a Barabás Miklós Céhnek. 19 alkotótáborban vett részt és 27 csoportos kiállításon. Nyolc köztéri szobra van Romániában, Magyarországon és Németországban. Szülőfalujában látható az István pap szoborkompozíció (2000) és a Millecentenáriumi emlékműve (1996).

Bocskai Vince szobrászművész

Szovátán született 1949-ben. A Magyar Művészeti Akadémia tagja. Nevesebb alkotásai: Bernády György egész alakos szobra Marosvásárhelyen (1994), Mikes Kelemen portrészobor Zágónban (1996), Mikó Imre szobra Sepsiszentgyörgyön (1998), a Bod Péter szobor felsőcsernáton-i református templombejáratnál (2001) és Márton Áron szobra Kolozsváron (2009).

Petrovics István szobrászművész

1945-ben született. Sepsiszentgyörgyön él és alkot. Ismert műve Körösi Csoma Sándor bronzdomborműve. Nevét grafikusként is jegyzik.

Gaál András festőművész és grafikus

Ditróban született. Tagja volt a Gyergyószárhegyi Barátság Képzőművészeti tábor vezetőségének. 2001-től Pannonhalmán él. 24 egyéni kiállításon és jó néhány csoportkiállításon vett részt. Köztéri munkái láthatók Csíkszeredában, Tusnádfürdőn és Gyergyószárhegyen.

Márton Árpád festőművész

Gyergyóalfaluban született 1940-ben. Kompozíciókat, tájképeket, portrékat fest olajban, temperával és akvarellben. Számos egyéni és csoportos kiállításon szerepelt. Aktív szerepet vállalt a Gyergyószárhegyi Alkotótábor életében.

Sárpátki Zoltán szobrászművész

Csíkszeredában született 1977-ben. Fontosabb alkotásai: Márton Áron szoborcsoport (Csíkszereda, 2016), Gál Sándor honvédtábornok mellszobra Csíkszépvízen (2016), és a keresztúti dombormű.

Szopos Sándor (1881-1954) festőművész, grafikus

Csíkszeredában született. Tanulmányait Csíksomlyón kezdte. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán szerzett rajztanári oklevelet. Elismert arcképfestő és tájfestő. 38 egyéni és csoportos kiállításon vett részt, 25 képzőművészeti írása jelent meg. A csíksomlyói kegytemplom Szent Antal oltárképét ő festette 1931-ben. 22 olajfestményét a csíkszeredai Székely Múzeum őrzi. 53 alkotása a marosvásárhelyi Képtárban található. De Kolozsváron és Budapesten is vannak alkotásai. A kolozsvári Házsongárdi temetőben nyugszik.

Farkas Aladár

EGYELŐRE ELMARAD A BORSZÉK BOGRÁCS FESZTIVÁL

A koronavírus pandémia okozta helyzet miatt nem tudjuk megtartani eredeti időpontjában a harmadik kiírásához érkezett Borszék Bogrács Fesztivált. Az igencsak nagy népszerűségnek örvendő borszéki multikulturális, művészeti és gasztronómiai eseményt a hatóságok intézkedéseinek függvényében próbáljuk megszervezni.

A multikulturális művészeti és kulináris világok fesztiválja harmadik kiadásához érkezett idén, tervezett időpontja július 16-19 volt. A jelenlegi állapotok és rendelkezések viszont nem teszik lehetővé azt, hogy a fesztivált eredeti időpontjában megtartsuk. Legutóbbi eseményünk 3 napja alatt több mint 6000 látogatónk volt, egy ilyen méretű rendezvényt a mostani helyzetben lehetetlen biztonságos körülmények között lebonyolítani.

Figyelemmel követjük az eseményeket, és amennyiben a hatóságok rendelkezései megengedik a nagyobb létszámú rendezvények megtartását, fontolóra vesszük a fesztivál újraütemezését egy nyár végi, őszi időpontban. Természetesen legszigorúbban betartva az abban a pillanatban érvényes rendelkezéseket.

Ne feledjük, A Borszék Bogrács Fesztivál receptje nem titkos: sok jókedv, egy csipetnyi művészettel, multikulturalitással és kulináris élménnyel fűszerezve, és máris kész a mesebeli élmény. Reméljük, hamarosan találkozunk. Addig is tanúsítsunk felelős magatartást egymás iránt, vigyázzunk szeretteinkre!

A Borszék Bogrács Fesztivál szervező csapata
Borszék, 2020. május 26.

Anyakönyvi hírek

Elhalálozás

Molnar Terezia	1936.09.28 - 2020.05.25
Sarpatki Maria	1933.11.28 - 2020.05.14
Köllő Elisabeta	1935.04.05 - 2020.05.11
Szőcs Anna	1923.01.17 - 2020.05.02

Összinté részvétünk! Nyugodjanak békében.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Pethő Csongor, Kovács Júlia, Ferenczy József, Fazakas Emese, Mőga Renáta

Számitógépes szerkesztés: Mőga Attila, ARTMOBIL Group - Borszék

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

